

3.1 Bestyrelsens beretning 2017

Delegeretmøde i Grønlands Erhverv (GE) lørdag den 25. marts 2017 i Nuuk

Grønland er bedst tjent med et bredt politisk samarbejde. Det betonede formand for Naalakkersuisut Kim Kielsen, Siumut, i sin nytårstale den første dag i 2017. Blot et par måneder tidligere havde Kielsen fyret koalitionspartnerne Demokraterne og Atassut og dannet en ny koalition mellem Siumut, Inuit Ataqatigiit og Partii Naleraq. Koalitionspartierne tæller 24 af de 31 medlemmer af Inatsisartut.

Kim Kielsens budskab om et bredt politisk samarbejde er en god, ambitiøs og rigtig vision, og GE håber det også involverer oppositionen, så de store reformer får det bedst mulige parlamentariske mandat. Den nye koalition har alle muligheder for at sætte sig i spidsen for et åbent og transparent politisk arbejde funderet på et bredt politisk grundlag og til gavn for en lighedsorienteret vækstdagsorden i Grønland – i pagt med titlen på koalitionsaftalen: "Lighed. Tryghed. Udvikling".

Erhvervslivet savner imidlertid klare svar, der matcher Kielsens ambition. Ét er sikkert: Det kræver mere nytænkende dagsordener end dem, der hidtil har domineret den politiske og erhvervsøkonomiske debat. Ét er at levere en nytårstale eller for den sags skyld en omfangsrig koalitionsaftale, et andet at omsætte intentionerne til virkelighed.

I beretningsperioden 2015-2016 er behovet for gennemgribende reformer ikke blevet indfriet. Koalitionsaftalen mellem de tre partier peger ganske vist på mange af de opgaver, der lige nu skal løses for at bringe Grønland frem mod en sund og stærk økonomi - selve forudsætningen for den velfærd, vi ønsker. Men koalitionsaftalen afslører desværre samtidig, at Grønland på mange områder står i stampe rent politisk, samtidig med at verden omkring os forandrer sig i et hæsblesende tempo. GE synes ikke, Naalakkersuisut ser virkeligheden i øjnene, eller også må vi konstatere, at der findes to virkeligheder: Den politiske og den reelle.

Grønlandsk politik savner fokus og prioritering. Vi savner retning og mål og ikke mindst politisk lederskab og beslutsomhed. Den aktuelle koalitionsaftale giver på én gang løfter om lavere skatter, mere udgiftskrævende velfærd og en offentlig økonomi i balance. GE kan ikke se, hvordan alle de løse ender kan mødes, før en række reformer har skabt grundlaget for det.

Dødens gab

Desværre er finansloven for 2017 ikke et pejlemærke for den nødvendige reformpolitik. Finansloven cementerer derimod en usikker politisk kurs, hvor det er lykkedes skiftende Naalakkersuisut og skiftende flertal i Inatsisartut at manøvrere udenom reformer, der i væsentlig grad styrker holdbarheden af den offentlige økonomi. De fremadrettede udfordringer for de offentlige finanser er kort sagt velkendte: Udgifterne vil stige hurtigere end indtægterne, bl.a. fordi der bliver flere ældre i samfundet, og det vil lægge et pres på den offentlige økonomi i de næste mange år. Fra første til anden version af finanslovsforslaget – fra første til anden regeringskoalition – ændrede en skrøbelig balance sig til et minus på 150 mio. kr. over en 4-årig periode.

Det er et symptom på det, økonomer kalder dødens gab. Men et stort flertal i Inatsisartut har lettere ved at øge de offentlige udgifter og finde nye skatter end at igangsætte virkningsfulde reformer.

Siden sidste beretning i 2015 har Grønland haft en beskeden økonomisk vækst. Grønlands Erhverv vurderer imidlertid – på linje med Økonomisk Råd – at den aktuelle fremgang i økonomien ikke kan tolkes som en

afgørende vending i den økonomiske udvikling, som følge af aktive politiske handlinger, men primært skyldes bedre priser for grønlandske fiskeprodukter i udlandet. Grønland er fortsat afhængig af udviklingen inden for fiskeriet, og sårbarheden over for eventuelle fremtidige fald i priser eller fangstmængder er stor.

Vi efterlyser fortsat et bredere erhvervsgrundlag. Forventningerne til turisme og mineindustri som bærende erhverv er ikke blevet indfriet. Først når underliggende strukturelle problemer er løst, vil der være skabt grundlag for varig økonomisk fremgang. Grønlands Erhverv mener, at behovet for reformer er stort, og en udskydelse af reformprocessen gør problemerne større og vanskeligere at løse.

I det lys er det bekymrende, at koalitionen også ønsker at hjemtage fødevarereguleringen, arbejdsmiljøområdet, søfartsreguleringen, udlændingeområdet og GEUS. Hvis disse planer realiseres, vil det medføre nye omkostninger, rekrutterings- og fastholdelsesproblemer, brugerafgifter og ringere forvaltningskvalitet, for der er hverken penge eller kvalificerede medarbejdere til rådighed. Det betyder, at kræfterne tappes fra forvaltningsområder som f.eks. skole- og socialområdet, hvor alt bør sættes ind med løsning af akutte opgaver. Og underskuddet på finansloven vil vokse, med mindre skatter og afgifter sættes op.

Det lave uddannelsesniveau er en national katastrofe

Grønlands Erhverv tager koalitionen på ordet og støtter udmeldingen om, at der skal reformer til for at opnå bedre levevilkår, og at der skal igangsættes en dynamisk udvikling af økonomien, skabes nye erhverv og dermed nye arbejdspladser. Men en fundamental forudsætning for et dynamisk og samfund med velfærd og vækst er en veluddannet befolkning. En velfungerende folkeskole er nøglen til lighed, tryghed og udvikling. Derfor er det stærkt bekymrende, at folkeskolen – og læreruddannelsen – scorer bundkarakter i alle tilgængelige evalueringer og i en rapport fra Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Konsekvensen er bl.a., at alt for få unge kommer videre med en kompetencegivende erhvervsuddannelse.

Befolkningens generelt meget lave uddannelsesniveau er vores største samfundsproblem. I 2002 stoppede halvdelen af de 25 til 34 årige deres uddannelse med folkeskolen. Det var også situationen i 2014. Halvdelen af de 16 til 18 årige er hverken i gang med en uddannelse eller i job. Uddannelsesniveaet er ifølge Økonomisk Råd på niveau med Tyrkiet. Det er en national katastrofe, at så stor en del af de elever, der forlader folkeskolens ældste klasser, ikke er i stand til umiddelbart at gå videre i et kompetencegivende uddannelsesforløb.

Politikerne siger, at de erkender problemet. Men de politiske initiativer på uddannelsesområdet er ikke tilstrækkeligt ambitiøse og løser ikke folkeskolens problemer, manglen på lære- og praktikpladser, skolepraktik, uddannelsesfaciliteter, kollegier m.v. Alligevel vil koalitionspartierne gennemføre nye eksperimenter i folkeskolen, hvor engelsk skal erstatte dansk som første fremmedsprog. Det er ikke seriøst.

Grønlands Erhverv finder det yderst kritisabelt, at så mange år er gået med massiv økonomisk ressourceindsats, men med så svage resultater på uddannelsesområdet. Erhvervslivet efterlyser en troværdig, national handlingsplan for at løfte uddannelsesniveaet, og virksomhederne er klar til at løfte deres del af ansvaret.

Men samtidig er det nødvendigt med en massiv samfundsmæssig indsats for at fjerne flest mulige sociale problemer i de familier, der er en barriere for børns trivsel og dermed for deres forudsætning for at få en god skolegang. Vi mister hver dag mange børn, unge og voksne, fordi de aldrig kommer i nærheden af at kunne klare sig selv. MIO's rapporter taler deres eget tydelige sprog og er blot ét sted, hvor man kan læse oprivende historier om mange triste skæbner overalt i samfundet.

Uddannelse, uddannelse og uddannelse – og social genopretning

Tal fra Grønlands Statistik dokumenterede i efteråret 2016, at uligheden mellem rig og fattig, mellem kvinder og mænd og mellem lokale og udefra kommende vokser.

Forklaringen skal findes i forskellen på uddannelsesniveau. Årsagen til lønforskellene er ikke etnicitet, men derimod uddannelse og job. Den registrerede stigning i gennemsnitslønnen for tilkaldte skyldes, at der bliver færre og færre tilkaldte håndværkere, men flere og flere akademikere og andre specialister. Årsagen er, at vi langt fra har nok højtuddannede og faglærte i vores egen befolkning.

Problemet vokser. Desværre vil det i en årrække ikke være realistisk, at vi herhjemme kan uddanne tilstrækkeligt mange med de kvalifikationer, som er nødvendige og efterspurgt på såvel det private som det offentlige arbejdsmarked.

Samtidig er det et stort paradoks, at virksomhederne kæmper for at rekruttere og fastholde en stabil, lokal arbejdsstyrke, fordi der mangler arbejdskraft i flere byer, mens der er næsten 3.000 mennesker i den arbejdsduelige alder, som ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet på grund af personlige og sociale problemer.

Desuden har både private og offentlige arbejdspladser den konstante udfordring, at mange dygtige og stabile medarbejdere ofte desillusioneres af den gruppe, som ikke møder til tiden eller bare bliver væk for eksempel ved lønudbetaling. Ældre mennesker og børn bliver ikke passet ordentligt på grund af højt sygefravær. Byggepladserne mangler hele tiden faglærte. Og fiskefabrikkerne kan ikke producere alt det, de gerne vil.

Mange virksomheder må importere arbejdskraft for at fungere. Det bør give politikerne anledning til dyb bekymring, at eksempelvis åbning af en ny, stor mine eller mange flere turister vil få behovet for arbejdskraft udefra til at eksplodere. Som tidligere nævnt er behovet der allerede nu, for langt de fleste ledige står slet ikke til rådighed, og vores skoler kan ikke levere nok uddannede.

Grønlands Erhverv mener, at koalitions arbejdsmarkedspolitiske svar på dette paradoks i sig selv er paradoksalt: *"Virksomhederne skal have et større socialt medansvar..."*, og *"Der skal være skærpet kontrol for at minimere udefra kommende arbejdskraft"*.

Naalakkersuisut risikerer med denne udmelding at lægge hindringer i vejen for ny økonomisk vækst. Virksomhederne, aktionærene og risikovillige investorer tør fortsat satse, og resultatet er synligt i form af mange gode arbejdspladser – og dette er vel virksomhedernes vigtigste "sociale ansvar". Og desuden bakker mange virksomheder op om CSR Greenland og de mange aktiviteter om samfundsansvar, der sættes i gang her. Virksomhederne ved godt, at de ikke kan fungere, hvis samfundet ikke fungerer, og rigtigt mange virksomheder yder hver dag en kæmpe indsats ved at give deres medarbejdere en meningsfyldt arbejdstilværelse og grundlaget for et godt liv.

Behovet for reformer er blevet belyst og dokumenteret år efter år i rapporter fra Økonomisk Råd, og i 2011 skar Skatte- og Velfærdscommissionens betænkning ud i pap, at reformer er nødvendige. Men siden er der sket alt for lidt og alt for sent. Det er blevet ved ordene, og mange nødvendige initiativer er udeblevet; det viser det store antal borgere, som er på offentlig hjælp. Det helt store flertal af denne borgergruppe kan ikke uden en ekstra stor indsats bringes blot i nærheden af arbejdsmarkedet. Vi skaber stigende ledighed ved ikke at handle, og imens søger virksomhederne forgæves efter lokal arbejdskraft.

I efteråret 2016 arrangerede selvstyrets finansdepartement et seminar, hvor det stod lysende klart, at der er brug for en ekstraordinær social- og arbejdsmarkedspolitisk indsats for at komme i gang med de kolossalt

krævende reformopgaver. Grønlands Erhverv mener, at "Majoriaq"¹ er ét af værktøjerne. Men den store gruppe af mennesker på offentlig hjælp i matchgruppe 2 og 3 kommer ikke i arbejde, hvis man ikke samtidig får løst de "samspilsproblemer", som den nuværende sociallovgivning indebærer – altså at det for mange ikke kan betale sig at tage et arbejde, og at vi står uden reel mulighed for at kræve, at de, der kan arbejde, faktisk står til rådighed og ikke må være på offentlig hjælp. Det kan vores velfærdssystem og arbejdsmarked ikke holde til, og det har været kendt viden i alt for mange år.

Det er aldrig for sent

Grønlands Erhverv har i beretningsperioden ofte peget på nødvendigheden af, at Naalakkersuisut og Inatsisartut samler kræfterne om et omfattende reform- og genopretningsprogram, som skal forhindre faldende økonomisk aktivitet og voksende underskud på de offentlige finanser. Vi er oprigtigt bekymrede, og markerer derfor vores synspunkter i både den offentlige debat og i den løbende dialog med Naalakkersuisut.

I beretningsperioden har Naalakkersuisut fremlagt en såkaldt holdbarheds- og vækstplan. Planen har fornuftige elementer og skulle ifølge Kim Kielsen udstikke klare pejlemærker for en sammenhængende og fremadrettet politik med de nødvendige reformer. Grønlands Erhverv savner imidlertid, at de værdiskabende og andre målsætninger omsættes i mere effektiv handling.

Positive signaler fra Naalakkersuisut om dialog og samarbejde med arbejdsmarkedets parter via bl.a. trepartsforhandlinger er aldrig blevet en realitet. Grønlands Erhverv har deltaget konstruktivt og helhjertet i møderne og bidraget med forslag til de initiativer, der efter erhvervslivets mening skal til for at skabe vækst og nye arbejdspladser. Men resultatet af trepartsmøderne har været skuffende. Naalakkersuisut afskar på forhånd muligheden for at skabe en koordineret arbejdsmarkedspolitiske drøftelse.

Grønlands Erhverv har den principielle holdning, at det aldrig er for sent; selv om der er mange varsler om økonomisk og politisk dommedag både herhjemme og i den store verden, så er det ikke for sent at sætte ind med en målrettet økonomisk reform- og genopretningspolitik. Det er glædeligt, at eksportpriserne for Grønlandske fisk og skaldyr har været høje i længere tid. Det har givet samfundet store indtægter og skabt gode arbejdspladser. Byggeriet har også nydt godt af bedre konjunkturer, og omsider er flere mineprojekter nu ved at blive realiseret.

Grønlands Erhverv har ofte appelleret til Naalakkersuisut om at udnytte denne medvind til at skabe en ægte vækst dagsorden. Vi har understreget, at vækst og velfærd går gennem en styrkelse af det private erhvervsliv – det erhvervsliv, som ikke alene er vigtig for, at samfundet kan udvikle sig i en bedre retning, men er en forudsætning for, at drømmen om at blive økonomisk selvåren – og opnå selvstændighed – kan virkeliggøres.

Grønlands erhvervsliv skal sikres fortsat vækst ved at kunne gribe de muligheder, der viser sig i fremtiden. Det skal ske gennem en styret udvikling, den nødvendige lovgivning og regelsæt, der gør, at virksomhederne reelt bliver inddraget i projekter inden for eksempelvis mineindustrien. Kun derved bliver virksomhederne i stand til at bidrage til samfundets udvikling, så vi alle kommer styrkede og klogere igennem de kommende års udfordringer – hånd i hånd med nye industrier og erhvervsområder.

---

¹ Majoriaq er kendetegnet ved én-dørsprincippet, som betyder, at borgere kan henvende sig ét sted uanset om de ønsker vejledning til arbejde eller uddannelse. Det gør at Majoriaq har en helt central rolle i Naalakkersuisuts ønske om at opkvalificere arbejdsstyrkens kompetencer.

Selvstændighed er kun realistisk med en solid økonomi

Naalakkersuisut har desværre kvitteret med signaler, som skaber usikkerhed på både fiskeri- og råstofområdet, og som også kan hæmme investeringer på andre områder. Samtidig forsøger Naalakkersuisut og flertallet i Inatsisartut at sætte en proces i gang, som skal munde ud i, at Grønland bliver en selvstændig stat.

Grønlands Erhverv bakker op om ambitionen om politisk selvstændighed, men vejen dertil kan kun skabes med en solid økonomi, der kan erstatte bloktilskuddet fra Danmark. Det er politikernes opgave at sørge for, at disse betingelser er til stede. At man ikke foregøgler befolkningen, at frigørelsen fra Danmark ligger lige om hjørnet.

Det er også vigtigt at forstå, at vejen mod politisk selvstændighed vil indebære øget afhængighed af vores omverden i takt med, at bloktilskuddet reduceres eller helt fjernes. På godt og ondt har bloktilskuddet skånet Grønland for de mest voldsomme konjunkturudsving i økonomien. Afhængigheden af omverdenen forsvinder ikke med bloktilskuddet, men vokser pga. Grønlands voksende følsomhed over for svingende priser og efterspørgsel efter de produkter vi vil sælge på eksportmarkederne.

Desuden gør behovet for store nye investeringer i råstoffer, turisme og infrastruktur os afhængige af både kapital, kompetence og arbejdskraft udefra. Vi bliver med andre ord afhængige af nye former for partnerskaber og aftaler – som indebærer nye gensidige forpligtelser. Vejen mod øget selvstændighed bliver med andre ord brolagt af nye afhængighedsforhold samtidigt med, at vi bør udbygge og styrke de historiske relationer vi har glæde af i dag i forhold til Danmark og Skandinavien, både uddannelsesmæssigt, forskningsmæssigt og økonomisk.

Selvstændighed er helt naturligt en drøm for befolkningen i Grønland, men populistisk retorik om selvstændighed, som er løsrevet fra en detaljeret, realistisk og langsigtet politik, leder blot opmærksomheden bort fra de alvorlige sociale og uddannelsesmæssige problemer, som vi nødvendigvis må have løst, før det overhovedet er realistisk at tale om selvstændighed. Det forekommer eksempelvis uklogt at erstatte dansk med engelsk som første fremmedsprog, så længe den alt afgørende opgave er at bringe den nødlidende folkeskole på fode med kvalificerede lærere og børn, som er motiverede hjemmefra.

Seriøs, kritisk og troværdig

Grønlands virksomheder har spidskompetencer, som samfundet skal forstå at udnytte i fremtiden. At drive virksomhed i det arktiske klima med en udfordrende infrastruktur giver både viden, erfaring og kreativitet, som er guld værd også for nye brancher og selskaber, der vil etablere sig i Grønland. Landet er inde i en rivende udvikling, der i de kommende år vil sætte en ny dagsorden for erhvervslivet. Ud over de traditionelle erhverv - som fiskeri- og eksporterhverv, handel, service, IT, medier, hotel og turisme, entreprenører byggeri og anlæg, transport samt rådgivningsvirksomhed – er nye aktiviteter i form af råstofefterforskning, levnedsmiddelforædling, minedrift etc. i fremmarch.

De politiske partier har erklæret sig principielt enige i, at der skal sikres gode rammebetingelser for erhvervslivet. Grønlands Erhverv minder til stadighed politikerne om denne målsætning, som vi vil fastholde politikerne på. Vi er meget aktive i den offentlige debat for at skabe lydhørhed for vores synspunkter og mærkesager. Samtidig deltager vi mere direkte i de politiske processer gennem cirka 20 faste råd, nævn og udvalg, og selvstyret har i Grønlands Erhverv en altid seriøs, men ofte kritisk høringspart.

Herudover tager Grønlands Erhverv konkrete initiativer til at skabe inspiration, information og opbygning af viden i relation til de store samfundsmæssige udfordringer. Det sker bl.a. gennem analyser og rapporter

samt møder, kurser og konferencer. Grønlands Erhverv er et center for viden om muligheder og vilkår for erhvervslivet.

Grønlands Erhverv har siden 1966 varetager interesserne for Grønlands erhvervsliv og har i dag flere end 300 medlemsvirksomheder med omkring 7.000 ansatte fordelt på alle landets erhvervssektorer. Fra små og mellemstore virksomheder til store selskaber, der opererer på de internationale markeder.

Grønlands Erhverv er landets største erhvervs- og arbejdsgiverorganisation, da vi både repræsenterer langt de fleste virksomheder og størstedelen af landets samlede erhvervsomsætning i den del af den private sektor, som er medlem af organisationen. Det sikrer Grønlands Erhverv en central politisk position på arbejdsmarkedet og i forhold til landets politiske ledelse og myndigheder.

Grønlands Erhverv er en moderne organisation med medlemservice, lobbyvirksomhed og rådgivning som kerneydelser til medlemsvirksomhederne. Organisationens vision er at være et stærkt fællesskab og en garant for bæredygtig erhvervsudvikling, nye arbejdspladser, uddannelsesmuligheder, økonomisk vækst og velfærd i Grønland. Vi tager samfundsansvar, skaber dialog, handler og opnår resultater med afsæt i vores fire fokusområder: Som interesseorganisation, som arbejdsgiverorganisation, som serviceorganisation og som en aktiv part inden for erhvervsudvikling og nye erhvervsområder.

Grønlands Erhverv er med andre ord en bredt funderet og på mange områder også en indflydelsesrig organisation. Vi arbejder seriøst, kritisk og troværdigt på vegne af erhvervslivet. Vi anerkender, at vi ikke er leveringsdygtige i mirakelkure, men vi ved, at en positiv samfundsudvikling har nøje sammenhæng med en politisk vækst dagsorden og styrkelse af det private erhvervsliv.

Gode rammevilkår en forudsætning for vækst

De fleste er enige om, at det er erhvervslivet, der skal tilvejebringe de indtægter, der skal sikre vækst og velfærd. Politikerne ved det også, men ofte skaber de tvivl om, hvorvidt de har forstået, hvad det kræver af den førte politik, så virksomhederne kan skabe de resultater, der vil løfte hele landets økonomi så meget, at det giver mening at tale om selvstændighed i overskuelig fremtid.

Grønlands Erhverv har som nævnt ofte appelleret til landets politiske ledelse om, hvor vigtigt det er, at erhvervslivet har gode rammebetingelser. At virksomhederne har fornuftige og konkurrencedygtige vilkår. Vi har fremhævet, at rammebetingelserne ikke alene skal være så gode som muligt, de skal også være klare og gennemskuelige. Og ikke mindst stabile. Især det sidste kniber det med. Det hæmmer de investeringer, vi har så hårdt brug for. Intet kan som ustabile vilkår få ellers interesserede investorer til at vende os ryggen.

Et eksempel på ustabile rammevilkår finder vi bl.a. i fiskerierhvervet. For tiden går det godt i vores vigtigste erhverv, og trawlerrederierne viser risikovillighed med store investeringer i nye, højteknologiske fiskefartøjer. Det sker, selv om de ikke kan regne med, at de aftaler, som myndighederne indgår med erhvervsorganisationer (GE og KNAPK) om eksempelvis kvoter, rettigheder og afgifter, nu også vil gælde i de år, som investeringshorisonten varer.

Et andet eksempel er minen på Kuannersuit (Kvanefjeld) ved Narsaq. I årevis har politikerne gjort, hvad de kunne for at skabe klarhed om dette projekt. Men det er naivt at tro, at potentielle investorer til andre mineprojekter ikke bliver betænkelige over det mildt sagt langstrakte forløb. Grønland er ikke herre over internationale konjunkturudsving, valutauro og råstofprisernes bevægelser. Men vi er herrer over de vilkår og muligheder, vi tilbyder investorerne. Der bestemmer vi selv, og den kompetence skal vi bruge til at skabe klarere rammebetingelser.

Råstofferne – nye projekter på vej

Delegeretmødet i 2015 måtte konstatere, at optimismen og forhåbningerne om omfattende og indbringende aktiviteter i olie- og mineralbranchen ikke stod mål med virkeligheden. Olieudvinding og minedrift var ikke blevet det hurtige fix, som skulle kickstarte ny vækst og økonomisk fremgang i Grønland.

Delegeretmødet i 2017 kan notere, at en udbudsrunde i december 2016 om olieefterforskningsfelter i Baffinbugten ikke tiltrak nye bud. Det betyder, at der nu kun er forundersøgelser på Jameson Land.

Norskejede LNS har overtaget True North Gems ved Fiskenæsset. Selskabet forventer, at driften kan igangsættes i 2017.

Canadiskejede Hudson Greenland A/S fik i 2016 udnyttelsestilladelse til selskabets mineprojekt mellem Sisimiut og Kangerlussuaq, og Naalakkersuisut godkendte desuden IBA-aftalen mellem Grønlands Selvstyre, Qeqqata Kommunia og Hudson. Som forudsætning for udnyttelsestilladelsen samt IBA-aftalen godkendte Naalakkersuisut ligeledes Hudsons endelige VVM (Vurdering af Virkninger på Miljøet) og VSB (Vurdering af Samfundsmæssig Bæredygtighed). Hudson er ved at klargøre minen, som selskabet forventer kommer i drift medio 2017.

Canadiskejede North American Nickel forventer i 2017 at gennemføre sit største boreprogram i Grønland nogensinde. Selskabet forventer at bore 20.000 meter, og desuden er forarbejdet til VVM og VSB sat i gang.

Islandskejede ARC Mining har overtaget den lukkede Nalunaq guldmine i Sydgrønland samt Black Angel ved Uummannaq. Selskabet forventer øget efterforskning ved Black Angel.

FinnAust Mining har købt Avannaa Resources og dermed overtaget nikkel- og titanaktiviteterne ved Disko og Qaanaaq. Selskabet har rejst 70 millioner kroner til fortsat efterforskning.

Greenland Gold Resources Inc. fortsætter arbejdet med guldefterforskning på Storøen i Godthaabsfjorden.

Kinesiskejede General Nice Group har overtaget jernmineprojektet Isua ved Godthaabsfjorden cirka 150 kilometer øst for Nuuk – og projektet ligger nu i dvale. Selskabet vurderer, at det ikke er muligt at gøre projektet til en god forretning med den nuværende markedspris på 45-46 US-dollars pr. ton malm. Når og hvis markedsprisen stiger til 70 dollars pr. ton, vil selskabet overveje at tage projektet ud af mølposen.

Australskejede Ironbark fortsætter efterforskningen af zink og har fået udnyttelsestilladelse til sit mineprojekt i Nordøstgrønland. Projektet er delvist finansieret af kinesisk kapital.

I Sydgrønland arbejder det australsk ejede Greenland Minerals and Energy A/S (GME) på at nå frem til godkendelsesfasen. Det samme gør det ligeledes australsk ejede Tanbreez Mining. Begge selskaber har gjort lovende fund af sjældne jordarters metaller. GME's projekt på Kuannersuit omfatter desuden et betydeligt fund af uran, hvilket har medført en lidenskabelig folkelig debat og politisk aktivitet. Den kinesiske minegigant Shenghi Resources har med køb af en indflydelsesrig aktiepost sikret GME's finansiering af aktiviteterne på Kuannersuit.

Den siddende koalition er uenig om, hvorvidt minen skal realiseres – men enige om at være uenig: Inuit Ataqatigiit og Partii Naleraq fastholder deres nultolerancepolitik over for uranudvinding, mens Siumut er "åben for udvinding af uranholdige forekomster, såfremt det kan dokumenteres, at dette kan ske uden at

skade folkesundhed og miljø”, som det er formuleret i koalitionsaftalen. Koalitionspartierne er enige om at tage spørgsmålet op, når det bliver aktuelt at drøfte nye ansøgninger i forbindelse med udvinding af uranholdige og andre radioaktive forekomster.

GME har i længere tid været i dialog med selvstyret om den VVM-redegørelse, som selskabet har fået udarbejdet. Redegørelsen er derfor endnu ikke offentliggjort, og de nødvendige høringer er ikke gennemført. Selskabet forventer, at alle knaster vil blive høvlet af i 2017, hvorefter processen frem mod godkendelse og udnyttelsestilladelse kan komme på skinner.

Tanbreez har ligeledes haft en lang dialog med råstofmyndighederne. Selskabet og myndighederne er uenige om, hvorvidt der skal etableres et procesanlæg i forbindelse med minen. Kort fortalt er der tale om en konflikt mellem projektøkonomi og samfundsøkonomi – en konflikt, som har bidraget til øget skepsis blandt mineselskaberne om rammevilkårene for efterforsknings- og minedrift i Grønland.

Alcoas storstilede plan om en aluminiumssmelter ved Maniitsoq er skrinlagt.

Generelt er der udsigt til øget efterforskningsaktivitet i Grønland, som skal ses i sammenhæng med lidt bedre verdensmarkedspriser på mineralområdet. Men rapporten ”Til gavn for Grønland” (Ilisimatusarfik og Københavns Universitet) fra 2014, som bl.a. konkluderede, at råstofsektoren ikke alene kan finansiere det grønlandske samfund, er fortsat aktuel.

Rapporten fastslog, at 24 samtidige storskala-mineprojekter ville være nødvendige for at udfase den økonomiske støtte fra Danmark. Et storskalaprojekt skulle udvikles og sættes i gang hvert andet år og et urealistisk stort antal mineralforekomster være til stede. Rapporten konkluderede også, at en ressourcebaseret økonomi ikke er bæredygtig. Når mineindustrien efter nogle år begynder at gå tilbage, befinder Grønland sig i samme situation som før – men med færre ressourcer. Endvidere vil der gå 5-10 år, før råstofsektoren kan bidrage meningsfuldt til den grønlandske økonomi.

Høringer og lovgivning i beretningsperioden

Grønlands Erhverv har en overvejende positiv dialog med selvstyret, departementerne og andre myndigheder. Men vi oplever generelt, at der ofte mangler tværgående dialog og samarbejde mellem de enkelte departementer og Naalakkersuisut.

Grønlands Erhverv er en aktiv og seriøs høringspart, og i beretningsperioden har vi afgivet cirka 300 høringssvar til selvstyret. Desværre oplever vi et fald i kvaliteten af det lovgivningsmateriale, redegørelser og andet materiale, der sendes i høring. Grønlands Erhverv oplever ofte hyppige udskiftninger og manglende kontinuitet hos personalet i den offentlige forvaltning. Det medfører et voksende ressourceforbrug i Grønlands Erhvervs eget sekretariat – især når der skal følges op på processen før og under samlingerne i Inatsisartut. En bedre involvering af både Grønlands Erhverv og andre interessenter i det forberedende arbejde kunne afhjælpe den situation.

Ekstern kommunikation – på jagt efter fremtiden

Grønlands Erhverv er meget synlig i den offentlige debat. Organisationens talsmænd optræder hyppigt i de skrevne og elektroniske medier. Det sker med vores egne indlæg i form af kronikker, artikler, pressemeddelelser og deltagelse i debatprogrammer, avis- og radio/tv-interviews, offentlige paneldebatter m.v.

Sekretariatet får næsten dagligt henvendelser fra pressen – undertiden også fra danske medier – om at bidrage med kommentarer til nyhedshistorier. Sekretariatet taler også ofte med medierne, når de søger

baggrundsviden til deres artikler, og det prioriterer vi højt, fordi det bidrager til en vinkling af stoffet, som bedre forklarer vores budskaber.

GE-huset i Nuuk er jævnligt ramme om gå-hjem-møder om aktuelle temaer, og i forbindelse med større begivenheder inviterer vi pressen og andre interesserede til møde om sagen. Det sker, hvis Grønlands Erhverv offentliggør rapporter om erhvervs- og arbejdsmarkedspolitiske emner, og i forbindelse med efterårskampagnen i 2016 "På jagt efter fremtiden" var medierne inviteret til at overvære "urpremieren" på filmen "Det er en ny dag i vores land", som blev vist i KNR's reklameblok og i landets biografer – og for øvrigt blev en stor succes på den sociale platform YouTube.

Filmen indgik som nævnt i kampagnen "På jagt efter fremtiden", som havde til formål at skabe grobund for et nyt værdifællesskab, hvor erhvervslivet og mennesker, der arbejder, er nøglen til en god fremtid. Kampagnen understregede, at et velfungerende erhvervsliv, som hele tiden udvikler sig og forandrer samfundet, er en integreret del af Grønlands historie og tradition: Man har altid tilpasset sig ændrede livsvilkår for at overleve.

Filmmanden Jørgen Chemnitz producerede filmen i samarbejde med kommunikationsbureauet KREAB og GE's sekretariat; den var det bærende element i kampagnen og trak referencer fra jagt og fiskeri og fortiden til dagens erhvervsliv. Filmen viser, at der er langt fra dengang til nu, og at grønlændere altid har måttet arbejde hårdt for at overleve. Folket har altid kendt værdien af at mestre et fag og har lært af generationerne før dem. Det og mere til er vigtige evner, der i høj grad er brug for i erhvervslivet og i opbygningen af en ny fortælling om Grønlands Erhverv.

Sociale medier fylder mere og mere i moderne kommunikation. I beretningsperioden har Grønlands Erhverv fået sin egen profil på Facebook, hvor man kan læse om vores holdninger og initiativer, og desuden deler vi ofte artikler om erhvervs- og arbejdsmarkedspolitiske emner fra de grønlandske medier. Vi arbejder på at forstærke vores tilstedeværelse på Facebook og Twitter, som er en foretrukken platform for mediefolk og derfor velegnet til i kort form at markere synspunkter og holdninger.

Future Greenland konferencen i 2015 blev transmitteret live af KNR til tv-seerne overalt i Grønland. Konferencen i 2017 vil ligeledes blive sendt live af KNR. Desuden vil konferencen som noget nyt blive streamet, så den kan følges live på internettet samt efterfølgende potcastes. Desuden vil der i de to konferencedage løbende blive lagt små historier på Facebook og Twitter.

Som arrangør af den årlige delegationsrejse til verdens største mineralmesse, PDAC i Toronto i Canada, opnår vi nærkontakt med mange virksomheder – også virksomheder, som ikke er medlem af Grønlands Erhverv. Arrangementet i Toronto tiltrækker hvert år 30-35 virksomheder.

Der er jævnligt kontakt med politikerne i Naalakkersuisut, medlemmer af Inatsisartut fra både koalitionspartierne og oppositionen, kommunalpolitikere og andre meningsdannere og beslutningstagere.

Som det fremgår ovenfor bruger sekretariatet mange ressourcer på at levere høringsvar på forskellige lovgivningsinitiativer, redegørelser m.v. Høringssvarene udtrykker mere indgående, end der er plads til i pressemeddelelser, artikler m.v., GE's holdninger på en stribe sektorpolitiske områder og ikke mindst konkrete forslag til løsninger og erhvervsfremmende initiativer.

Medlemsbladet Aurora, bidrag til dagbladet Børsens årlige Grønlands-tillæg og ugentlige nyhedsbreve er med til at tegne billedet af en betydelig kommunikationsindsats. Indstikket i Børsen er et erhvervsmagasin og udkommer i et oplag på 50.000. Målgruppen er virksomheder, organisationer og institutioner, som er interesseret i mulighederne i Grønland og som gerne vil være en del af udviklingen. Desuden henvender magasinet sig til investorer og attraktive potentielle medarbejdere.

Børsen-tillægget sendes til GE's medlemmer. Desuden produceres en engelsksproget version i 10.500 eksemplarer, som distribueres til Air Greenland's internationale fly, udvalgte hoteller i Grønland, internationale konferencer (bl.a. PDAC), Grønlandsrepræsentationerne i København og Bruxelles, udenlandske ambassader i København og udvalgte danske ambassader i udlandet.

I forbindelse med organisationens 50 års jubilæum i 2016 udgav vi bogen "Pionerer i nord" med skildringer af væsentlige begivenheder og portrætter af centrale personligheder, som har gjort sig gældende i GE i de forløbne 50 år. Bogen blev præsenteret ved et arrangement i forbindelse med bestyrelsesmødet på Hotel Arctic i Ilulissat i november, hvor bl.a. borgmester Ole Dorph deltog. Jubilæumsbogen er distribueret til medlemsvirksomhederne og sælges desuden i Atuagkat Boghandel i Nuuk og i de grønlandske huse i Danmark. Selve jubilæet markeres med middag og fest i forbindelse med delegeretmødet.

Ledere i Grønlands Erhvervs medlemsvirksomheder er ofte i offentlighedens søgelys, og desuden optræder lokalforeningsformændene, medlemmer af lokalforeningerne og/eller brancheudvalgene af og til i medierne. Kommunikationsberedskabet og den interne koordination i organisationen er ressourcekrævende, bl.a. fordi det ikke kan planlægges, hvornår henvendelserne kommer udefra, og der skal reageres inden for mediernes meget snævre deadlines.

Intern kommunikation

Det er vigtigt med en god kontakt mellem sekretariatet i Nuuk og lokalforeningerne. Derfor udsender vi nu efter ønske fra lokalforeningerne nyhedsbrevet "Nyt fra sekretariatet" til lokalforeningerne, brancheudvalgene og bestyrelsen. Nyhedsbrevet er en fælles information, hvor sekretariatet orienterer om det aktuelle arbejde; det distribueres elektronisk to-tre gange om året.

Medlemsbladet Aurora har nu en fast rubrik med nyt fra lokalforeningerne. Aurora udkommer fire gange om året. Bladet har fået en mindre grafisk ansigtsløftning, og vi forsøger at tilrettelægge udgivelserne, så bladet opnår størst mulig aktualitet.

Et helt afgørende element i GE's interne kommunikation er samspillet og dialogen mellem sekretariatet og lokalforeningerne og medlemsvirksomhederne på kysten. I beretningsperioden har medarbejdere fra sekretariatet derfor besøgt lokalforeninger og medlemsvirksomheder i Aasiaat, Qasigiannuguit, Qeqertarsuaq, Ilulissat, Sisimiut, Maniitsoq, Narsaq, Nanortalik og Qaqortoq, og i 2017 vil Tasiilaq og byerne i Nordgrønland blive besøgt.

Grundstammen i GE's interne kommunikation er det ugentlige elektroniske nyhedsbrev til medlemsvirksomhederne. Her får virksomhederne aktuel og opdateret information om væsentlige begivenheder i organisationen og om det erhvervs- og arbejdsmarkedspolitiske arbejde. Nyhedsbrevet lægges desuden på organisationens hjemmeside.

Medlemsudviklingen og medlemsundersøgelsen

Siden delegeretmødet i 2015 er der sket et beskedent fald i antallet af medlemsvirksomheder fra 327 i 2015 til 325 i februar 2017.

Grønlands Erhverv gennemførte i foråret 2016 en medlemsundersøgelse for at følge medlemmernes tilfredshed med GE generelt og det arbejde, som sekretariatet udfører. Undersøgelsen blev besvaret af 142 medlemsvirksomheder, og det vurderer sagkyndige som en god besvarelsesandel.

Generelt er vi godt tilfreds med medlemsundersøgelsen, som bekræfter, at vi når langt ud med vores holdninger og arbejdsindsatser, men også at vi skal arbejde på at forbedre informationsniveauet på kysten.

Undersøgelsen viser også, at der er plads til forskellige holdninger, som der skal være i en organisation som Grønlands Erhverv. Vi kan ikke hvile på laurbærrerne, men fortsætte vores arbejde med at gøre rammevilkårene for erhvervslivet bedre i alle regioner i Grønland.

Medlemsundersøgelsen indgår nu som en del af kommunikationsstrategien, og sekretariatet vil følge op på undersøgelsen for at følge udviklingen.

Status for byggeriet

Bygge- og anlægsaktiviteterne har været i relativ fremgang i beretningsperioden. I perioden har der været god gang i byggeriet de fleste steder, det gælder både i mindre og større byer. Byggeriets karakter er dog meget forskelligt de enkelte steder – fra nybyggeri til vedligeholdelse, renovering, veje og havneanlæg.

Aktuelt er aktiviteten i nogle byer så stor, at der reelt er tale om overophedning med høje lønninger til følge. Det er derfor stadig GE's holdning, at vi skal arbejde for et mere jævnt byggetempo, så vi undgår store udsving mellem de enkelte år og en bedre geografisk spredning. Det vil helt klart øge indtjeningen, muliggøre bedre planlægning i virksomhederne og dermed mulighed for at uddanne egen arbejdsstyrke på længere sigt.

Grønlands Erhverv har i flere år arbejdet for et mere jævnt byggetempo igennem dialog med forskellige afdelinger i selvstyret. Dialogen har medført, at der i beretningsperioden er aftalt kvartalsvise møder med Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur og Boliger. Desuden indebar det mellem Grønlands Erhverv og Selvstyret fælles arrangerede seminar om byggeri i september 2014 opstillingen af en række anbefalinger, som nu indgår i Selvstyrets planlægning. Bl.a. er der iværksat skærpede planlægningsmæssige krav i relation til optagelse af nye projekter på finansloven.

Under den tidligere koalition mellem Siumut, Demokraterne og Atassut iværksatte departementet et større arbejde for at få en status på boligmassens tilstand i alle byer og bygder i Grønland. Arbejdet er en del af sektorplanen for boliger, og ved årsskiftet 2016/17 havde departementet fuldført arbejdet de fleste steder. En overordnet konklusion synes at være, at der er kolossalt renoverings- og vedligeholdelseefterslæb.

Totalt er der blevet arbejdet med 22 sektorplaner, men der er blevet arbejdet meget forskelligt med sektorplanerne i departementerne. Nogle departementer har prioriteret arbejdet højt og arbejdet godt sammen om landsplanlægningen, mens andre departementer ikke er langt fremme i arbejdet med sektorplaner.

Det er GE's overordnede vurdering, at der har manglet fokus fra ledelsen og det politiske niveau, og vi forventer ikke, at sektorplanerne vil have indflydelse på de aktuelle områder før engang i 2017, men realistisk nok ikke før i 2018. Bedre koordination og jævnt afløb i den offentlige sektors planlægning af byggeri og anlæg er en mærkesag for GE. Der ligger kolossale gevinster for samfundet beskæftigelsesmæssigt og økonomisk, hvis en bedre planlægning lykkes. Samtidigt bør en bedre planlægning sikre en bedre geografisk spredning af opgaverne.

Nye lufthavne

Infrastrukturen er et tilbagevendende emne i den politiske og offentlige debat og har også været det i perioden siden delegeretmødet i 2015. Inatsisartut har vedtaget et omfattende program for udbygning af lufthavne og landingsbaner i Grønland med primært fokus på lufthavnsudvidelser i Ilulissat og Nuuk og etablering af en helt ny lufthavn i Qaqortoq. Projekter, som samlet vil koste flere milliarder kroner.

I oktober 2015 blev politikere og offentlighed præsenteret for rapporten "Newport i Ilulissat" om en gennemgribende udvidelse af byens lufthavn til international standard. Projektet blev primært begrundet i,

at Ilulissat er blevet en magnet for udenlandske turister, og at alle prognoser tyder på et fortsat stigende antal besøgende fra internationale destinationer.

Finansieringen af Inatsisartuts lufthavnsplan med de meget store anlægs- og byggeprojekter havde ikke meget plads i den politiske beslutningsproces, og da bestyrelsesformanden for det nyetablerede, selvstyrejede aktieselskab Kalaallit Airports i et interview til KNR gjorde klart, at han ikke ville anbefale, at man anlagde lufthavne der, hvor det ikke er økonomisk rentabelt, blev der straks ballade.

Bestyrelsesformanden kunne heller ikke forestille sig, at andre i bestyrelsen ville foreslå selvstyret noget, som er økonomisk uforvarsomt og urealistisk. Men fra politisk hold blev der kvitteret med vrede henvisninger til den politiske principbeslutning i december 2015, der efter politikernes mening skabte sikkerhed for, at de tre lufthavnsprojekter i Ilulissat, Nuuk og Qaqortoq ville blive gennemført. Politikerne forholdt sig dermed fortsat ikke til finansieringen.

Nu er den nævnte bestyrelsesformand fortid i Kalaallit Airports, men forundersøgelserne til lufthavnene er i fuld gang. Undersøgelserne omkring de kommende lufthavne kommer til at danne grundlag for selve anlægsprogrammet. Inuplan, som er rådgiver på opgaverne, har hyret en række tekniske udrådgivere som hovedsagelig er grønlandsk baserede med mest mulig anvendelse af lokal arbejdskraft.

Kalaallit Airports og Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur og Boliger har indbyrdes koordineret de iværksatte forundersøgelser med henblik på at sikre den ønskede fremdrift i de respektive projekter. I skrivende stund (februar, red.) er finansieringen af lufthavnsplanen dog endnu ikke på plads, men investorer fra Danmark, de øvrige nordiske lande og Grønland har tilkendegivet interesse for projekterne.

Økonomisk Råd har om infrastrukturplanerne udtalt: "De fremlagte lufthavnsplaner er ambitiøse, og det er højst usikkert, om den samlede plan er samfundsøkonomisk hensigtsmæssig og realiserbar. Infrastrukturen kræver store investeringer og er et komplekst område, hvorfor det er vigtigt med grundige samfundsøkonomiske vurderinger. Den seneste samlede vurdering er Transportkommissionens rapport fra 2011. Den konkluderede, at det var samfundsøkonomisk rentabelt at etablere en atlantlufthavn i Nuuk fremfor i Kangerlussuaq. Det må på den baggrund anses for meget usikkert, om den samlede plan med tre atlantlufthavne er hensigtsmæssig økonomisk set. Da en ændret lufthavnsstruktur er et komplekst område og kræver meget store investeringer, er det vigtigt med en grundig samfundsøkonomisk vurdering."

GE er enig i, at de store investeringer ikke kan gennemføres uden ordentlige samfundsøkonomiske vurderinger. GE har desuden gjort gældende, at den samlede trafikpolitiske planlægning skal hænge logistisk sammen for hele landet, og at spørgsmålet om landingsbaner ikke er et lokalpolitisk anliggende.

Samarbejdet med andre organisationer

Som en central aktør i det grønlandske samfundsliv har Grønlands Erhverv som organisation et veludviklet netværk.

Vi har et tillidsfuldt samarbejde med KNAPK, som ofte resulterer i fælles holdninger i Fiskerirådet og i dialogen med de relevante myndigheder samt i fællesudtalelser om fiskeripolitiske spørgsmål.

Selv om vi på arbejdsmarkedet har SIK som overenskomst-modpart, er der i hverdagen et godt samarbejde med lønmodtagerorganisationen. Vi er enige om en række spørgsmål, og udtaler os jævnlige til myndigheder og offentlighed med én stemme.

Et eksempel på det gode samarbejde er den fælles bestræbelse på at imødegå Naalakkarsuisuts plan om, at virksomhederne skal tvinges til at ansætte et bestemt antal lærlinge uden hensyn til virksomhedens

aktivitetsniveau. I det spørgsmål har SIK og Grønlands Erhverv - og senere arbejdsgiverorganisationen NUSUKA - talt med én stemme, som vi håber har været med til at bløde Naalakkersuisuts rigide holdning til spørgsmålet noget op.

I beretningsperioden har Grønlands Erhverv desuden haft et godt og konstruktivt samarbejde med lærernes faglige organisation IMAK, sygeplejerskernes og pædagogernes faglige organisationer samt akademikerne i AK blandt andet i forbindelse med den politiske proces vedrørende pensionsreformen.

Grønlands Erhverv har et mangeårigt samarbejde med de danske erhvervs- og arbejdsgiverorganisationer Dansk Erhverv, hotel- og restaurationsarbejdsgiverne i HORESTA, entreprenørerne i Dansk Byggeri samt Dansk Arbejdsgiverforening. Desuden samarbejder vi via den såkaldte Råstofklynge med DI (Dansk Industri) og DTU (Danmarks Tekniske Universitet).

Samarbejdet i Råstofklyngen fungerer godt. Klyngen har 28 medlemmer, hvoraf mange er medlem af Grønlands Erhverv. Råstofklyngen arrangerede den 24. november 2016 konferencen "Greenland Conference" i Industriens Hus i København. Konferencen var særdeles velbesøgt af mange internationale deltagere og med indlæg fra bl.a. Grønlands Erhverv. Råstofklyngen og Grønlands Erhverv samarbejder desuden om bl.a. PDAC i Toronto.

Samarbejdet i CSR Greenland går rigtig godt. CSR Greenland har sekretariat i GE-huset i Nuuk og bemanded med en sekretariatschef og en kommunikationsmedarbejder. GE's direktør er formand for CSR Greenland.

Overenskomstforhandlinger med SIK og Finansforbundet

Grønlands Erhverv har siden delegeretmødet i 2015 fornyet de kollektive overenskomster med SIK og Finansforbundet. Desuden har vi medvirket ved et par medlemsvirksomheders separate overenskomstforhandlinger med deres lønmodtagermodparter.

Overenskomstforhandlingerne med SIK og Finansforbundet forløb i en konstruktiv atmosfære, og i begge forhandlinger blev der hurtigt opnået enighed om nye tre-årige aftaler med moderate og ansvarlige lønstigninger. Dermed er der gode forudsætninger for at videreføre den åbne dialog og tillid, som er skabt de senere år.

Et nyt konkret resultat i aftalen med SIK er, at vi nu har rettet en fælles henvendelse til Selvstyret om etablering af en barselsfond. De første møder er afholdt og drøftelserne sker i en konstruktiv atmosfære.

Væsentlige møder, konferencer og delegationsrejser

Hvert år arrangerer Grønlands Erhverv delegationsrejser til verdens største udstilling og konference for mineindustrien, PDAC i Toronto i Canada. Rejserne bliver til i et godt samarbejde med Danmarks generalkonsulat i Toronto, som bl.a. bistår med at invitere potentielle samarbejdspartnere til den særlige Greenland Day. Ved dette arrangement får flere hundrede deltagere nyttige oplysninger om mulighederne for råstofindustrien og dens underleverandører.

GE's engagement og rejserne til Toronto har været store succeser, og igen i begyndelsen af marts 2017 står GE igen som arrangør af en delegationsrejse til det store conference- og udstillingsarrangement.

Den 9. og 10. maj 2017 gennemføres Future Greenland konferencen i Grønlands Kulturhus Katuaq i Nuuk – i år med titlen "Kapital, Kompetence & Kapacitet". Forberedelserne er langt fremme (februar, red.), og konferencen vil byde på oplæg fra bl.a. EU-kommissær Margrethe Vestager, formand for Naalakkersuisut Kim Kielsen, ansvarshavende chefredaktør og adm. direktør Anders Krab-Johansen, Børsen, adm. direktør Lars Storr-Hansen fra Dansk Byggeri, professor Minik Rosing, og mange flere.

Det er femte gang, Grønlands Erhverv arrangerer Future Greenland konferencen, som hvert andet år er GE's markante invitation til debat om Grønlands udvikling. Vi forventer ligesom i 2015 flere end 400 deltagere. Som et særligt initiativ er unge under videregående uddannelse i Grønland eller Danmark inviteret til at deltage i konferencen via et såkaldt call for papers, som er en invitation til at indsende skriftlige bidrag/videnskabelige produktioner og/eller debatoplæg om emner i relation til konferencen – på engelsk, dansk og grønlandsk. De skriftlige indlæg skal beskæftige sig med de temaer, der kan debatteres i konferencens workshops.

GA medvirker hvert år aktivt i jobmesserne for grønlandske uddannelsessøgende i Danmark. Det er der flere grunde til: For det første arbejder Grønlands Erhverv generelt for at bidrage til rekruttering af den velkvalificerede arbejdskraft, vi har så hårdt brug for i Grønland. For det andet ønsker vi at styrke kontakten mellem de mange grønlandske studerende og færdiguddannede i Danmark og vores virksomheder.

Det er mere end nogensinde nødvendigt med løbende oplysning om job og karriere i Grønland, og det er vigtigt at synliggøre GE's centrale placering på arbejdsmarkedet over for såvel grønlandske uddannelsessøgende som andre veluddannede jobsøgende, der i stigende grad besøger jobmesserne. I den forbindelse har GE i de senere år udviklet et godt samarbejde med AVALAK, de grønlandsk studerendes organisation i Danmark.

Efter jobmesserne i efteråret 2016 i Aalborg, Aarhus, Odense og København mener GE imidlertid, at tiden er kommet til at evaluere forløbet af arrangementerne. Vores holdning er, at udbyttet skal stå i forhold til de ressourcer, der bruges – vi ønsker, at jobmesserne tilrettelægges, så virksomhederne får mere tid til den direkte kontakt med de studerende.

I februar 2017 havde GE en stand på job-, uddannelses- og erhvervs-messen i Nuuk.

Debat om fremtidens Grønland

Debatten om fremtidens Grønland handler om meget andet end selvstændighed.

Langt mere jordnær – og borgernær – er debatten om, hvilke ressourcer og løsninger, vi politisk vil tilbyde borgerne. Hvilken tilværelse skal de mange mennesker i de små samfund have? Hvordan giver vi børnene en god skole med dygtige skolelærere, ordentlige uddannelses tilbud og jobmuligheder? Hvordan sikrer vi den trygge tilværelse, som alle familier drømmer om og en fremtid, som ikke ødelægges af risiko for socialt forfald, som det beskrives i bl.a. MIO's rapporter. Hvordan tager vi hånd om de gamle, som skal have en værdig alderdom. Og alle dem midt imellem, som lige nu skal have arbejde og indkomst til at tage hånd om både børnene og de gamle.

I efteråret 2016 offentliggjorde daværende naalakkersuisoq for finanser Randi Vestergaard Evaldsen (Demokraterne) i "Landsplanredegørelse 2016" et oplæg til en væsentlig politisk debat om, hvad vi stiller op med urbaniseringen. Redegørelsen kom med forsigtige bud på, hvad man kan gøre i og for de mindre byer og mange bygder, som borgerne flytter fra.

Landsplanredegørelsen var et tilløb til en debat om udfordringer, vi har kendt i mange år: Er det realistisk at opretholde de mindste bygder, når indbyggertallet falder til et vist niveau. Hvad har vi råd til økonomisk og menneskeligt? Hvad ønsker vi?

Men redegørelsen var tilsyneladende ikke koordineret med koalitionspartnerne Siumut og Atassut. Siumut var ikke tilfreds med indholdet i redegørelsen, og nogle politikere antydede, at den var et politisk bestillingsarbejde. Formanden for Naalakkersuisut, Kim Kielsen, trak landsplanredegørelsen tilbage og den planlagte debat mellem de folkevalgte i Inatsisartut blev ikke gennemført.

Alligevel var der stor offentlig opmærksomhed om landsplanredegørelsen, som videreførte den debat, som borgmestrene Jørgen Wæver Johansen, Ole Dorph og Herman Berthelsen havde skabt tidligere på året med deres udspil om udflytning af 600 offentlige arbejdspladser fra Nuuk til Kommune Kujalleq, Qeqqata Kommunia og Qaasuitsup Kommunia. Og debatten har fået ny næring, efter at Kommuneqarfik Sermersooq har offentliggjort en hovedstadsstrategi for Nuuk: "Nuuk – Arktisk hovedstad".

Grønlands Erhverv afventer en ny landsplanredegørelse i 2017, som vi håber vil få politikerne til at fortælle om deres overvejelser og give svar på nogle af de påtrængende spørgsmål om, hvordan man politisk vil håndtere befolkningsvandringerne fra bygd til by, fra små byer til større byer, fra kysten til Nuuk eller ud af Grønland.

Ændringer i bestyrelser og brancheudvalg

Siden delegeretmødet i 2015 er *Gerda Vilholm* afdøet ved døden.

Desuden er tre bestyrelsesmedlemmer udtrådt af bestyrelsen siden delegeretmødet:

Alex Nørskov stoppede som formand for Brancheudvalget for El og VVS.

Nikku Ezikiassen stoppede som formand for Brancheudvalget for Bygningshåndværk.

Michael Mørch stoppede som formand for Brancheudvalget for Tekniske Rådgivere.

Nye medlemmer af bestyrelsen:

Ib Kristiansen, formand for Brancheudvalget for El og VVS.

Preben Kold Larsen, formand for Brancheudvalget for Bygningshåndværk.

Henrik Fenger Jeppesen, formand for Brancheudvalget for Tekniske Rådgivere.

I brancheudvalgene er følgende medlemmer udskiftet:

<u>Brancheudvalg</u>	<u>Udtrådt</u>	<u>Nye medlemmer</u>
Bygningshåndværk	<i>Jørgen Madsen</i>	
Bygningshåndværk	<i>Nikku Ezikiassen</i>	
Bygningshåndværk	<i>Niels Erik Bro</i>	
Bygningshåndværk		<i>Preben Kold Larsen</i>
Bygningshåndværk		<i>Ole Sørensen</i>
Bygningshåndværk		<i>Karl Jensen</i>
El og VVS	<i>Alex Nørskov</i>	
El og VVS	<i>Per Chemnitz</i>	
El og VVS		<i>Ib Kristiansen</i>
El og VVS		<i>Jan Kristensen</i>

Råstof og entreprenører	<i>Karl Jensen</i>	
Råstof og entreprenører		<i>Kuupik Vandersee Kleist</i>
Service og Transport	<i>Christian Keldsen</i>	
Service og Transport		<i>Tage Lennert</i>
Handel og Kontor	<i>Knud Østergaard</i>	
Handel og Kontor		<i>Cristian Keldsen</i>
Hotel og Restauration	<i>Jørgen Pedersen</i>	
Hotel og Restauration		<i>Karin Egede Lyberth</i>
Fiskeri og eksporterhvervene	<i>Marcus Jacobsen</i>	
Fiskeri og eksporterhvervene	<i>Klaus Nedergaard</i>	
Fiskeri og Eksporterhvervene		<i>Jens K. Lyberth</i>
Fiskeri og Eksporterhvervene		<i>Frans Heilmann</i>
IT, Kommunikation og Medier	<i>René B. Kaspersen</i>	
IT, Kommunikation og Medier	<i>Ulrik Bang</i>	
IT, Kommunikation og Medier		<i>Mikael Hertig</i>
IT, Kommunikation og Medier		<i>Hans Bak</i>
Tekniske rådgivere	<i>Michael Mørch</i>	
Tekniske rådgivere		Henrik Fenger Jeppesen

Perspektiver for fremtiden

Den 20. oktober 1966 stiftede en håndfuld håndværksmestre Den Grønlandske Arbejdsgiverforening for Håndværk og Industri. Disse fremsynede mænd var frontløbere for en udvikling, der var med til at ændre Grønland i sidste halvdel af 1900-tallet - for bare et par generationer siden, da livsvilkår og erhvervsmuligheder var helt anderledes end i dag.

Fortællingen om disse pionerer, og alle dem, der er trådt i deres fodspor, er fortællingen om nogle iværksættere; en broget flok af mennesker, for hvem skabertrang og nye udfordringer har været en uundværlig drivkraft. Forskellige, farverige personligheder, der med hver deres udgangspunkt har skabt virksomheder og arbejdspladser, og som derfor har været med til at støbe fundamentet for Grønlands Arbejdsgiverforening, som i 2016 fyldte 50 år – og nu hedder Grønlands Erhverv.

Nu, som dengang, er organisationen et spejlbillede af den eksplosive udvikling i Grønland, og Grønlands Erhverv er i dag en moderne og effektiv erhvervs- og arbejdsgiverorganisation. Vores arbejde hviler på fire søjler: Som interesseorganisation, som arbejdsgiverorganisation, som serviceorganisation og som organisation med skarpt fokus på erhvervsudvikling.

Vores vision er at blive et stærkt fællesskab, der deler viden for at skabe indflydelse på de politiske beslutninger, så erhvervslivets betingelser for at skabe vækst bliver bedre. Det betyder konkret, at Grønlands Erhverv ønsker at være garant for en bæredygtig erhvervsudvikling, nye arbejdspladser, uddannelsesmuligheder, økonomisk vækst og velfærd i Grønland. Eller med andre ord: Grønlands Erhverv tager samfundsansvar, skaber dialog, handler og opnår resultater.

Grønlands Erhvervs uofficielle motto, "Fremskridt gennem samarbejde", afspejler, at Grønland og borgerne i landet kun bliver rige og skaber fremskridt gennem kloge beslutninger, og at en helt afgørende forudsætning for gode beslutninger er samarbejde. Samarbejde handler om dialog og udveksling og opbygning af fælles viden – og om inklusion og involvering af alle i samfundet, som vil tage ansvar for beslutninger baseret på viden.

Grønlands Erhverv har i 50 år været en aktiv og konstruktiv fortaler for gode rammebetingelser for landets erhvervsvirksomheder som en forudsætning for økonomisk vækst og fortsat positiv udvikling af det grønlandske velfærdssamfund. Vores interessevaretagelse hviler på samarbejde og dialog med Grønlands Selvstyre, offentlige myndigheder på alle niveauer og lønmodtagerorganisationer.

Vi rækker samtidig hånden ud til alle borgere i Grønland. Vi tager ønsket om dialog alvorligt og bogstaveligt. Efterårskampagnen i 2016 er et godt eksempel: Filmen "Det er en ny dag i vores land" (som blev vist i landets biografer og på KNR's reklameblok og ligger på YouTube og på GE's Facebookside, <https://www.facebook.com/Sulisitsisut>) er en hyldest til alle dem, der har slidt og slæbt, for at vi kan være, hvor vi er i dag og til alle dem, der i dag arbejder hårdt for, at vores samfund fungerer: Går på arbejde, tager sig en uddannelse og passer på deres familier.

Filmen var indledningen på kampagnen "På jagt efter fremtiden", hvor vi inviterede alle til at deltage i en samtale om, hvad vi skal leve af i fremtiden: Hvordan møder vi fremtiden på en måde, der bringer velstand, muligheder og resultater til Grønland? Hvilken fremtid ønsker vi for Grønland de næste 50 år? – en fremtid, der ligesom vores historie skal være forankret i et stærkt fællesskab. For hvis vi ikke ved eller er enige om, hvor vi skal hen, så kan vi ikke planlægge vejen.

Vi er kun kommet hertil i dag, fordi vi har været enige om nogle vigtige mål. Men verden forandrer sig hurtigt, og vi skal sætte nye mål. I Grønlands Erhverv er vi optimister: Vi har store muligheder i havet og undergrunden og hele det smukke land. Og vi har mennesker og hænder til rådighed.

Hvordan får vi allermest ud af det i fællesskab? Det er det spørgsmål, vi stiller politikerne, og det er det store spørgsmål, som borgerne og virksomhederne har krav på at få besvaret. Hvad er de politiske mål og planer for den fremtid, som ikke venter på os? Virksomhederne og Grønlands Erhverv er klar til at tage imod fremtiden udfordringer og til at indgå i dialog om de løsninger, vi mener skal til.

Denne skriftlige beretning dækker en del af de væsentlige problemstillinger, som bestyrelsen, direktionen og sekretariatet har beskæftiget sig med i beretningsperioden 2015/16. En række specifikke og aktuelle spørgsmål samt punkterne på dagsordenen vil blive taget op i formandens mundtlige beretning på delegeretmødet.

På bestyrelsens vegne

Henrik Leth

Formand